

Nr 145.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till förre volontären A. V. F. Larsson i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 27 februari 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till förre volontären vid Svea artilleriregemente Axel Valdemar Fridius Larsson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringssmanskäpet invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 27 februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, yttrade härefter:

»Uti §§ 1 och 12 av kungl. förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas följande:

§ 1.

Inträffar under militärtjänstgöring i fred olycksfall, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller bliver person, som nu nämnts, skadad under tjänstgöring i krig, utgiver staten ersättning enligt de i denna förordning stadgade grunder.

Dylik ersättning utgiver staten jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

§ 12.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, vare rätten till ersättning förverkad.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Med skrivelse den 30 juli 1918 överlämnade pensionsstyrelsen till riksförsäkringsanstalten en från förre volontären vid Svea artilleriregemente Axel Valdemar Fridius Larsson till styrelsen den 12 juni samma år inkommen ansökan om understöd på grund av sjukdom, under hemställen, att riksförsäkringsanstalten måtte pröva, huruvida Larsson vore berättigad till ersättning jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Ansökan av
f. volontären
A. V. F. Larsson.

Av ansökningshandlingarna och genom riksförsäkringsanstaltens försorg sedermera i ärendet införskaffad ytterligare utredning inhämtade riksförsäkringsanstalten, bland annat, att Larsson den 11 juli 1915 efter förutgången läkarundersökning, varvid anmärkts, att han ägt spenslig kroppsbyggnad, blivit antagen till volontär vid Svea artilleriregemente och börjat sin tjänstgöring därstädes den 1 november samma år; att han därefter sjukskrivits på grund av akut luftrörskatarr och den 14 påföljande december avpolletterats till garnisonssjukhuset i Stockholm; att han därstädes insjuknat jämväl i påssjuka, av vilken åkomma vid ifrågavarande tid talrika fall förekommit bland regementets personal; att han, efter att den 11 januari 1916 hava utskrivits från garnisonssjukhuset, den 29 i samma månad ånyo blivit intagen därstädes, då för ledgångsreumatism; att han, som för nämnda sjukdom vårdats å sjukhuset till den 21 påföljande mars, därunder konstaterats lida av lungtuberkulos; att han i anledning härav blivit genom regementets försorg intagen å tuberkulossjukvårdsanstalt; samt att han den 14 april 1917 erhållit avsked från sin anställning vid regementet på grund av sistnämnda sjukdom.

Vederbörande regementsläkare anförde i avgivet utlåtande, att de akuta sjukdomar, av vilka Larsson drabbats under sin militärtjänstgöring, antagligen gjort honom disponerad för lungtuberkulos, samt att då på grund av överbefolkning i kasernen till följd av mobilisering de hygieniska förhållandena därstädes varit otillfredsställande, militärtjänstgöringen torde hava bidragit till den sjukdom, varav han lede.

Riksförsäkringsanstaltens beslut den 23 oktober 1918.

Genom beslut den 23 oktober 1918 förklarade riksförsäkringsanstalten, att enär jämlikt 12 § av förenämnda förordning framställning om ersättning skulle göras inom två år, efter det skadan yppats, vid äventyr att rätten till ersättning eljest vore förverkad, samt Larsson, såvitt visat blivit, icke inom sålunda föreskriven tid gjort dylik framställning, riksförsäkringsanstalten jämlikt bestämmelserna i samma förordning funnit någon ersättning icke kunna tillerkännas honom för nämnda sjukdom.

Förnyad ansökan av f. volontären Larsson.

Sedermera har Larsson uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit, att han, som vore medellös och saknade anhöriga, vilka kunde bestrida kostnaden för hans sjukvård och uppehälle, måtte komma i åtnjutande av ersättning jämlikt grunderna för nyssnämnda förordning den 18 juni 1909, oaktat framställning om sådan ersättning icke gjorts inom två år från det sjukdomen yppats.

Yttrande av riksförsäkringsanstalten.

Uti häröver den 30 september 1919 avgivet utlåtande har riksförsäkringsanstalten anfört följande:

I det förslag rörande ändrade bestämmelser angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, som av riksförsäkringsanstalten med biträde av utsedda sakkunniga avgivits den 30 december 1918, hade förändring i de uti förenämnda förordning stadgade preskriptionsbestämmelser vidtagits sålunda, att preskriptionstiden skulle, i fråga om fast anställd, räknas tidigast från det anställningen upphört.

Vad anginge orsakssammanhanget mellan Larssons militärtjänstgöring och den sjukdom, varav han lede, hade riksförsäkringsanstalten, som i ärendet inhämtat yttrande från den hos austalten anställde specialisten å lungsjukdomarnas område, med stöd av utredningen i ärendet funnit nämnda tjänstgöring skäligen kunna antagas hava till sjukdomen bidragit.

På grund av vad sålunda anförts samt jämväl i ärendet i övrigt förekommit, syntes det vara med billighet överensstämmande, att något understöd från statsverket i allt fall bereddes Larsson.

I detta sammanhang ansåge sig riksförsäkringsanstalten böra meddela, att därest Larssons anspråk på ersättning enligt meromnämnda förordning icke varit preskriberat, Larsson skulle hava av riksförsäkringsanstalten tillerkänts livränta å ett efter en invaliditetsgrad av 66 ²/₃ procent till 300 kronor för år bestämt belopp att utgå, räknat från och med den 15 april 1917. Tillika ville riksförsäkringsanstalten erinra därom, att för så vitt livränta sålunda skulle hava av riksförsäkringsanstalten

beviljats Larsson, densamma skulle enligt kungörelserna den 28 juni 1918 och den 20 augusti 1919 angående höjning för år 1918 och år 1919 av ersättning, som utgår jämlikt anförda förordning, hava för ett vart av nämnda år utgått med en förhöjning av 50 procent eller med 450 kronor.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, som den 30 december 1919 avgivit utlåtande i ärendet, hava därvid anført, att ehuru Larsson på grund av förenämnda uraktlåtenhet att inom föreskriven tid göra framställning om ersättning för sjukdomen — en uraktlåtenhet, som uteslutande torde få tillskrivas Larssons okunnighet om gällande föreskrifter härutinnan — ej vore författningsenligt berättigad till sådan ersättning, funne sig departementet och sjukvårdsstyrelsen, med hänsyn jämväl till att Larsson, enligt vad framginge av från riksförsäkringsanstalten införskaffade handlingar, allt fortfarande vore invalid och i saknad av medel till sitt uppehälle, böra som sin åsikt uttala, att ersättning av statsmedel i anledning av sjukdomen enligt grunderna i förordningen den 18 juni 1909 torde böra tillerkännas honom. Såsom stöd för denna åsikt torde jämväl kunna åberopas den omständigheten, att i lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 ej intagits någon bestämmelse om viss tids preskription av rätten till ersättning, motsvarande de föreskrifter av sådan art, som lämnats i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete och i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Departementet och styrelsen ville i detta sammanhang erinra om att ersättning enligt förenämnda förordning den 18 juni 1909 skulle utgå från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond. Då avvikelse från bestämmelserna i sagda av Kungl. Maj:t med riksdagen givna förordning icke torde kunna ske utan riksdagens medgivande, syntes, i händelse av gillande utav departementets och sjukvårdsstyrelsens förut uttalade åsikt, proposition böra framläggas för riksdagen om medgivande, att — utan hinder därav att framställning om ersättning icke gjorts inom två år efter det sjukdomen konstaterats — till Larsson från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond finge utbetalas den ersättning för den ådragna skadan, vartill riksförsäkringsanstalten ansett honom jämlikt förut angivna grunder berättigad.

Yttrande av
arméförvalt-
ningens civila
departement
och sjuk-
vårdsstyrelse.

Under åberopande av vad i ärendet sålunda förekommit och med erinran, att riksdagen, uppå därom av Kungl. Maj:t gjord framställning,

Departement-
schefen.

tidigare i liknande fall medgivit utbetalande av ersättning, varom här är fråga, får jag hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att till förre volontären vid Svea artilleriregemente Axel Valdemar Fridius Larsson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringensmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik von Horn.